

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ
ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Dario Sabbatucci
Καθηγητής της Ιστορίας των Θρησκειών
Πανεπιστήμιο της Ρώμης
Ρώμη, Ιταλία

12 Δεκεμβρίου 1983

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ
ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΣΑΗΝΤΟΛΟΓΙΑ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ
ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Εισαγωγή	1
II.	Δογματικό Περιεχόμενο	2
III.	Το Τελετουργικό	5
IV.	Τελικές Σκέψεις	7

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Dario Sabbatucci
Καθηγητής της Ιστορίας των Θρησκειών
Πανεπιστήμιο της Ρώμης
Ρώμη, Ιταλία

12 Δεκεμβρίου 1983

I. Εισαγωγή

Η Σαηεντολογία είναι μια «προφητική» θρησκεία, η οποία γεννήθηκε από τις διδασκαλίες ενός χαρισματικού ιδρυτή, του Λ. Ρον Χάμπαρντ, ο οποίος κατέχει τη θέση που είχε ο Γκαουτάμα, ο Βούδας, στον Βουδισμό, ο Χριστός στον Χριστιανισμό και ο Μωάμεθ στον Ισλαμισμό (που είναι οι τρεις μεγάλες θρησκείες του σήμερα). Ο Λ. Ρον Χάμπαρντ, σε αντίθεση με τον Χριστό και τον Μωάμεθ, δεν ισχυρίστηκε ότι έχει θεϊκή υπόσταση ή ότι του έγινε κάποια θεϊκή αποκάλυψη. Ο Λ. Ρον Χάμπαρντ, όπως κι ο Γκαουτάμα, ισχυρίστηκε ότι είναι ένας άνθρωπος που είχε ανακαλύψει ένα μονοπάτι προς την πνευματική φώτιση, σωτηρία και ελευθερία.

Ο Λ. Ρον Χάμπαρντ εξέδωσε το 1950 το πετυχημένο βιβλίο *Διανοητική: Η Σύγχρονη Επιστήμη της Πνευματικής Υγείας*. Το βιβλίο υποσχέθηκε την «αυτο-πραγμάτωση» (ή την πραγμάτωση του «στατικού ζωής») ενάντια στις αναστατώσεις του εξωτερικού κόσμου (του χάους), με τη βοήθεια αξιωμάτων που υποστηρίζονται από κοινωνικο-ανθρωπολογικά, ιστορικο-θρησκευτικά και φιλοσοφικο-θρησκευτικά επιχειρήματα. Είναι γεγονός ότι η επιτυχία αυτού του βιβλίου δημιούργησε μια θρησκεία, τη Σαηεντολογία, στην οποία είναι τώρα ενταγμένη η Διανοητική. Δεν πρέπει κανείς να ξεγελαστεί από τις επιστημονικές βάσεις από τις οποίες προέρχεται το όνομα «Σαηεντολογία». Είναι μια σύγχρονη θρησκεία η οποία, μόνο χάρη στο γεγονός ότι είναι σύγχρονη (ή κατάλληλη για τους ανθρώπους του σήμερα), παρουσιάζεται ως επιστημονική. Από αυτή την άποψη θα αναφέρω δύο παρόμοιες περιπτώσεις, για τις οποίες δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι θρησκείες: τον Μπαχαϊσμό στα πλαίσια του Ισλαμισμού και τη Χριστιανική Επιστήμη στα πλαίσια του Χριστιανισμού.

Ο Μπαχαϊσμός ξεκίνησε κατά τη διάρκεια του προηγούμενου αιώνα, πήρε το όνομά του από τον τίτλο του ιδρυτή της, *Μπαχά Ουλάχ* («Το Μεγαλείο του Θεού»), που ήταν ήδη οπαδός του Μπαμπισμού, ενός θρησκευτικού κινήματος στην ισλαμική Περσία. Μία από τις πιο σημαντικές σωτηριολογικές βάσεις του Μπαχαϊσμού είναι η ενότητα επιστήμης και θρησκείας.

Η Χριστιανική Επιστήμη ιδρύθηκε γύρω στα τέλη του περασμένου αιώνα από την Αμερικάνα προφήτισσα Μέρι Μπέικερ Έντι. Σ' αυτή τη θρησκεία έγινε για πρώτη φορά η σκέψη σχετικά με την ψυχοσωματική ιατρική. Η Χριστιανική Επιστήμη, όπως συνέβη και με το δημοφιλές βιβλίο του Λ. Ρον Χάμπαρντ για την «πνευματική υγεία», ξεκίνησε κι αυτή με ένα δημοφιλές βιβλίο που γράφτηκε από την Έντι και δημοσιεύτηκε το 1875 με τίτλο *Επιστήμη και Υγεία*. Η «υγεία» είναι το ίδιο πράγμα με τη «σωτηρία» για αυτούς τους προφητικούς συγγραφείς οι οποίοι, με αυτόν τον τρόπο, λίγο πολύ επανήλθαν στη λατινική έννοια της λέξης "salus" που σημαίνει υγιής και σώος.

Η πρώτη θρησκευτική κοινότητα της Σαηεντολογίας ιδρύθηκε ως εκκλησία το 1954, με το όνομα Εκκλησία της Σαηεντολογίας της Καλιφόρνιας. Με αυτόν τον τρόπο, η θρησκεία τελειοποιήθηκε με το να οργανωθεί σύμφωνα με το χριστιανικό εκκλησιαστικό πρότυπο. Οι Εκκλησίες της Σαηεντολογίας εξαπλώθηκαν σε διάφορες πόλεις του αγγλόφωνου κόσμου (στον Καναδά, στην Αυστραλία, στη Νότιο Αφρική, στην Αγγλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες), καθώς και στη Γαλλία, Γερμανία, Δανία, την Ολλανδία, την Ιταλία και τη Σουηδία. Άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (Βέλγιο, Αυστρία, Ιρλανδία) και εκτός Ευρώπης χώρες (Ιαπωνία, Κορέα, Ινδία, Ισραήλ, Μεξικό) προσεγγίστηκαν από Μίσιον και εκκλησίες της Σαηεντολογίας.

II. Δογματικό Περιεχόμενο

1. Στη χριστιανική κουλτούρα το σύνολο των δογμάτων των σχετικών με τις βασικές θρησκευτικές αξίες ονομάζεται θεολογία, γιατί τα πάντα σχετίζονται με τη γνώση του Θεού και της Βούλησής του. Εδώ, ο όρος Σαηεντολογία και η έννοιά του υποκαθιστά τον όρο «θεολογία». Αντί να είναι η μελέτη (-λογία) του Θεού (θεο-), έχουμε τη μελέτη (-λογία) της γνώσης (σαηεντο-). Και στις δύο περιπτώσεις, όμως, ο πραγματικός σκοπός της γνώσης είναι το απόλυτο. Στην πραγματικότητα, αυτή η «γνώση» είναι απόλυτη. Παρ' όλο που φαίνεται να απαιτεί μελέτη και εφαρμογή, είναι πνευματική και υπερβαίνει την εμπειρική γνώση του φυσικού σύμπαντος, ακόμη κι αν θεωρείται ότι είναι σε θέση να παρέμβει σ' αυτό.

Το δογματικό περιεχόμενο της Σαηεντολογίας γεννιέται από την τάση να κοιτάζει προς τα μέσα, πράγμα το οποίο μπορεί επίσης να βρεθεί στη χριστιανική αναζήτηση του «ο Θεός είναι μέσα σου», κάτι που είναι χαρακτηριστικό των μυστικιστικών εξεγέρσεων. Μια βασική αρχή της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας, η οποία εκφράζεται στον καταστατικό της χάρτη, ο οποίος έγινε στην Καλιφόρνια, είναι η εξής: «Η καλύτερη απόδειξη για την ύπαρξη του Θεού είναι ο Θεός τον οποίο ο άνθρωπος βρίσκει μέσα στον εαυτό του».

Ωστόσο, το πρότυπο, ρητό και υπονοούμενο της Σαηεντολογικής ενδοσκοπήσης είναι η διαδικασία της βεδικής θρησκείας, η οποία ξεκίνησε με τον διαλογισμό των *Ουπανισάδων*.

Το πρότυπο των *Ουπανισάδων* αναπτύχθηκε με τον ακόλουθο τρόπο: η ουσία του σύμπαντος, ο *Βράχμα*, ταυτίζει τον εαυτό του με την ουσία του ανθρώπου, *άτμαν*. Επομένως, ο άνθρωπος μπορεί να έρθει σε επαφή με το σύμπαν μέσα από την αναγνώριση του δικού του *άτμαν*, χωρίς να στρέφεται στους θεούς που, όπως συμβαίνει σε κάθε πολυθεϊστική θρησκεία, αποτελούν το ίδιο το σύμπαν με τις διάφορες μορφές και πλευρές του. Στη Σαηεντολογία, στη θέση του *άτμαν* βρίσκουμε τον *θήταν* στη λειτουργία της «αναλλοίωτης ουσίας», ο οποίος υπερβαίνει κάθε ενδεχόμενη μορφή.

2. Η ιδέα του *θήταν* είναι βασική για τη Σαηεντολογική πίστη, όσο και η ιδέα της ψυχής για τη χριστιανική πίστη. Λόγω όμως της ανάγκης να γίνει η διάκριση ανάμεσα στην έννοια του *θήταν* και την έννοια της ψυχής, η Σαηεντολογία δημιούργησε τη νέα λέξη *θήταν*, ως κάτι το πιο ταιριαστό για μια νέα θρησκεία.

Η καινούργια λέξη δίνει απάντηση σε δύο αντίθετες ανάγκες: 1) να επιτύχει μια πλήρη ανανέωση, ελεύθερη από κάθε σημασιολογία· έτσι έχουμε μια ανύπαρκτη λέξη, χωρίς κανένα νόημα για οποιαδήποτε υπάρχουσα γλώσσα· 2) να περιορίσει την αυθαιρεσία της επινόησης, έτσι ώστε η νέα λέξη να μην είναι χωρίς νόημα, ακόμη κι αν δεν έχει νόημα για τις υπάρχουσες γλώσσες. Εν ολίγοις, το να δοθεί στη νέα λέξη μια αναγκαιότητα, η οποία θα ξεπερνούσε το ενδεχόμενο του τεχνάσματος, ήταν κάτι το ηθελημένο. Επιλέχθηκε το ελληνικό γράμμα *θήτα*, το οποίο από μόνο του δε σημαίνει τίποτε. Είναι επίσης το πρώτο γράμμα της λέξης *Θεός* και της λέξης *θυμός* (ψυχή) και έχει επιλεγεί ως ρίζα για μια λέξη που φωνητικά είναι παρόμοια με την ινδική λέξη *άτμαν*.

Η μορφολογική σύνδεση του *άτμαν* και του *θήταν*, την οποία θα κρίναμε αντικειμενικά ως οφειλόμενη στην προέλευση του δεύτερου όρου από τον πρώτο, αντίθετα θεωρείται από τη Σαηεντολογία ως μια ινδική πρόβλεψη της ιδέας του Χάμπαρντ. Έτσι λοιπόν βρίσκουμε στα βιβλία της Σαηεντολογίας το εξής: «Ο Αιώνιος Άφθαρτος Εαυτός (Άτμαν) στις *Ουπανισάδες* είναι η πρώιμη πρόβλεψη της Σαηεντολογικής έννοιας του *θήταν*».

3. Η Σαηεντολογία ακολουθεί το πρότυπο των *Ουπανισάδων* με σκοπό να κοιτάζει προς τα μέσα για να βρει τη σωστή σχέση ανάμεσα στον εαυτό και στο σύμπαν: «Σιγά σιγά, ενώ ο *θήταν* προχωρά προς τη γνώση του εαυτού του, αυξάνεται η ικανότητά του να σχετίζεται με τις δυνάμεις του σύμπαντος (τα *Δυναμικά*), λειτουργώντας στο επίπεδο του "γίνομαι" (σε αντίθεση με το επίπεδο του "είμαι", όπου ο *θήταν* καθίσταται αναγνωρίσιμος)».

Τα *Δυναμικά* είναι οκτώ και είναι οι ωθήσεις προς την επιβίωση του ατόμου ως ο εαυτός του· μέσω του σεξ και της οικογένειας· μέσω της ομάδας (που εκτείνεται από την κοινότητα μέχρι την εθνικότητα)· μέσω της ανθρωπότητας· μέσω των μορφών ζωής

(συμπεριλαμβανομένων των ζώων και φυτών)· μέσω του φυσικού σύμπαντος· μέσω του πνευματικού σύμπαντος, το οποίο συμβολίζεται με το γράμμα *θήτα*, όπως ο *θήταν*, ή το πνευματικό ον· και μέσω του Υπέρτατου Όντος.

4. Από τη σχέση ανάμεσα στον *θήταν* και τα οχτώ Δυναμικά, προκύπτουν συνέπειες ψυχοσωματικές, ηθικές, παραεπιστημονικές και τελετουργικές. Στη Σαηντολογία, αυτή η σχέση νοείται ως η μείωση του χάους που οδηγεί στην τακτοποιημένη πραγματικότητα που δημιουργείται από τον *θήταν*. Θα μπορούσαμε να τα καταλάβουμε όλα αυτά με ιστορικό-θρησκευτικούς όρους, βρίσκοντας τη χαρακτηριστική λειτουργία οποιασδήποτε θρησκείας να προσδίδει μετα-ιστορική αξία στην ιστορική πραγματικότητα. Εδώ, όπως και αλλού, το θέμα είναι να ξεπεραστεί με το μετα-ιστορικό «είμαι» το χαώδες ιστορικό «γίνομαι»: η ιστορία η ίδια, ως προσωπική ιστορία, ως ιστορία του έθνους, ως ιστορία της ανθρωπότητας, ως ιστορία των φυσικών πραγμάτων, ως ιστορία των πραγμάτων που υπερβαίνουν τη φύση (δημιουργία του κόσμου, η δράση του Δημιουργού, η παρέμβασή του σ' αυτό που δημιουργήθηκε). Όλες αυτές οι «ιστορίες» παγιδεύουν και καταστρέφουν το άτομο που δεν ξέρει πώς να προσανατολιστεί (και να τις προσανατολίσει), γιατί ο *θήταν* έχει χάσει την επίγνωση του εαυτού του. Όταν όμως ο *θήταν* έχει φτάσει να έχει την πλήρη επίγνωση του εαυτού του, όλα είναι εντάξει και πάλι, με αυτές τις συνέπειες:

Ψυχοσωματικές συνέπειες: ο *θήταν* επισπεύδει την ψυχική και σωματική υγεία, δίνοντας την καλύτερη δυνατή κατεύθυνση για τη δραστηριότητα του σώματος και της ψυχής.

Ηθικές: ο *θήταν* κατευθύνει τις οικογενειακές σχέσεις, μαζί με τις κοινωνικές και γενικά τις ανθρώπινες σχέσεις.

Επιστημονικές: ο *θήταν* φωτίζει την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα σε όλα τα πεδία. Εκτός από την τεχνική και την επιστημονική παραγωγή, ευνοεί επίσης την καλλιτεχνική και λογοτεχνική παραγωγή. Ο δάσκαλος Χάμπαντ είναι εξαιρετος τόσο ως συγγραφέας όσο και ως επιστήμονας και ήταν ιδιαίτερα ταλαντούχος στη ναυτική τέχνη, στη φωτογραφία, στη μουσική, στην ορυκτολογία, στη γεωπονία και στα συστήματα επικοινωνίας.

Από αυτή την άποψη, μπορούμε να παρατηρήσουμε πώς ο παραλληλισμός με τις *Ουπανισάδες* φτάνει στις ακραίες συνέπειές του: ο Ταντρισμός, το τελικό προϊόν αυτής της θρησκευτικής εξέλιξης, υπόσχεται δυνάμεις τις οποίες θα ορίζαμε ως «μαγικές», αν τις συνδέσουμε με εκείνη την εποχή κι εκείνο το περιβάλλον· η Σαηντολογία υπόσχεται δυνάμεις, τις οποίες ονομάζουμε καλλιτεχνικές-λογοτεχνικές ή επιστημονικές ή τεχνολογικές· και στις δύο όμως περιπτώσεις μπορεί κανείς να μιλήσει για το μυστικιστικό άνοιγμα του κόσμου σε κάθε παρέμβαση από το ον το οποίο έχει ανακαλύψει στον εαυτό του τη μυστικιστική ικανότητα να παρεμβαίνει.

III. Το Τελετουργικό

1. Η θεωρητική διαμόρφωση του θήταν έχει και τελετουργικές συνέπειες. Με κάθε επιφύλαξη, θα μπορούσαμε να μιλάμε για μια αληθινή και πραγματική θρησκεία του θήταν, λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια του θήταν είναι η έννοια που δίνει στη Σαηεντολογία τη μοναδικότητά της. Με άλλα λόγια: οι διαδικασίες που έχουν σχέση με τη θρησκευτική λειτουργική, οι θρησκευτικές υπηρεσίες, οι λειτουργοί, οι συμβολισμοί κ.λπ. συνιστούν αυτό που θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως συμπληρώματα σε σύγκριση με τον θήταν, όπου το τελετουργικό της αναγνώρισης του θήταν (το «ώντιτινγκ» για το οποίο θα μιλήσω αργότερα) είναι βασικό στοιχείο. Αυτά τα «συμπληρώματα» μπορούμε να σκεφτούμε επίσης ότι η Σαηεντολογία απλώς τα έχει δανειστεί από τη χριστιανική θρησκεία, παρ' όλο που η Σαηεντολογία τείνει να είναι «συγκριτική θρησκεία».

Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για δύο διαφορετικές ρίζες, γιατί ο όρος «συγκριτική θρησκεία» είναι η ασυνείδητη απλοποίηση των μη ευρωπαϊκών ή προ-χριστιανικών πολιτισμικών εκφράσεων πριν από τη χριστιανική θρησκευτική θεματολογία (τουλάχιστον σύμφωνα με τη χρήση του όρου «συγκριτικός» που κάνει ο Χάμπαρντ). Όσον αφορά την ανατολικού τύπου εικόνα της θρησκείας που δίνει έμφαση στον θήταν (τον εαυτό) αντί σε έναν Θεό ή σε κάποια δύναμη που υπερβαίνει τον άνθρωπο, η Σαηεντολογία, από φαινομενολογική άποψη, είναι έγκυρη και σύμφωνη με τους ισχύοντες κανόνες λόγω του «θεικού» χαρακτήρα που δίνεται στον θήταν (που σε κάθε περίπτωση *όντως* ξεπερνά τις ικανότητες του ανθρώπου) και λόγω των επίσημων και ουσιαστικών αναλογιών που υπάρχουν με άλλες (ειδικά ανατολικές) θρησκείες και με τον ίδιο τον Χριστιανισμό.

Σε κάθε περίπτωση, οι τελετουργίες της Σαηεντολογίας περιλαμβάνουν και τις πρακτικές που έχουν σχέση με την ονοματοδοσία (αντί του βαπτίσματος), τους γάμους και τις κηδείες, πέρα από τις πρακτικές που στοχεύουν στην αναγνώριση του θήταν και των σχέσεών του με το σύμπαν (το ώντιτινγκ, ειδικά, και εν μέρει οι λειτουργίες που τελεί η Εκκλησία).

2. Το ώντιτινγκ είναι φαινομενολογικά μια ιεροτελεστία μύησης ακόμα κι αν τελείται σε όλα τα επίπεδα της θρησκείας της Σαηεντολογίας. Αυτό είναι η εισαγωγική ιεροτελεστία για τη Σαηεντολογία, κατά την οποία κάποιος για πρώτη φορά αποκτά γνώση του θήταν. Η *υποκειμενική* κρίση στη Σαηεντολογία μπορεί να διαφέρει από την *αντικειμενική* κρίση της θρησκευτικής φαινομενολογίας· στην πραγματικότητα, η βιβλιογραφία της Σαηεντολογίας προτιμά να εμφανίζει το ώντιτινγκ ότι είναι περισσότερο «ποιμαντική παροχή συμβουλών» παρά ιεροτελεστία, για να συγκριθεί με τη χριστιανική θρησκεία· ότι μοιάζει περισσότερο με τη δράση ενός πνευματικού συμβούλου (ακόμη κι αν εισέρχεται στη σφαίρα της εξομολόγησης των Καθολικών) παρά με την πιο μυστηριακή δράση ενός ιερέα. Αυτό συμβαίνει γιατί ο καθένας πρέπει να είναι ικανός να γνωρίζει τον εαυτό του ως

θήταν και να το γνωρίζει αυτό υποκειμενικά. Η διαδικασία θυμίζει αμυδρά ψυχαναλυτική θεραπεία, αλλά οι Σαηεντολόγοι προτιμούν να τη συγκρίνουν με πρακτικές του Ζεν.

Η ιεροτελεστία του ώντιτινγκ γίνεται σε «συνεδρίες» με μια σταθερή διάρκεια (τελετουργικό, όπως είπαμε). Ο ιερέας ονομάζεται «ώντιτορ»: αυτός που λαμβάνει ώντιτινγκ ονομάζεται «πρηκλήαρ». Η ορολογία που βασίζεται στο ώντιτινγκ απομακρύνει όσο το δυνατόν περισσότερο την έννοια της ιεροτελεστίας της μύησης, σαν να πρόκειται, αντί για ιεροτελεστία μύησης, για μια ανεπίσημη παροχή συμβουλών, έστω κι αν αυτή επιφέρει την κάθαρση. Ο χαρακτηρισμός του μούμενου προκύπτει και πάλι από την έννοια της λέξης «πρηκλήαρ»: κάποιος που δεν είναι ακόμη Κλήαρ, αλλά φιλοδοξεί να γίνει.

Η μύηση είναι βαθμιαία, όπως στις αρχαίες μυστικιστικές θρησκείες και στον ίδιο τον Χριστιανισμό, όπου η τελειότητα συμβαίνει βαθμιαία: για παράδειγμα το βάπτισμα, το χρίσμα, η Θεία Ευχαριστία: κάτι παρόμοιο συμβαίνει με την είσοδο στον Χριστιανισμό και το χρίσμα και την παροχή ποιμαντικών συμβουλών, πράγμα που κι αυτό ενώνει το ανθρώπινο σώμα με το σώμα του Χριστού.

Η διαδικασία του να πηγαίνει κανείς από το πρώτο επίπεδο του πρηκλήαρ στο επίπεδο του Κλήαρ και πέρα νοείται ως απελευθερωτική διαδικασία ("release" [απελευθέρωση]), και "release" [απελευθερωμένος] είναι ο τίτλος του ατόμου που κάνει αυτή τη διαδικασία, κάθε βήμα της οποίας μέχρι την κατάσταση του Κλήαρ ονομάζεται «Βαθμίδα Ριλίζ» [Βαθμίδα Απελευθέρωσης].

Ο Κλήαρ είναι ο «άγιος» ή αυτός που προσβλέπει να γίνει άγιος, τον οποίο οι Σαηεντολόγοι προτιμούν να συγκρίνουν με τον βουδιστικό Άρχατ («σεβαστός») και τον Μποντισάτβα, εκείνον δηλαδή που έχει επιτύχει τους στόχους του Βουδισμού αλλά παραμένει στον κόσμο για να βοηθήσει τους άλλους να το πετύχουν. Ο Κλήαρ όμως θεωρείται επίσης ότι είναι κάτι το ανάλογο με έναν «υπολογιστή», με την έννοια ότι έχει αποκτήσει την ικανότητα να επιλύει με νηφαλιότητα οποιοδήποτε πρόβλημα αν έχουν δοθεί όλα τα δεδομένα. Η εικόνα του υπολογιστή είναι διάσπαρτη σε όλα τα γραπτά της Σαηεντολογίας, την οποία ορίζουν ως «θρησκεία της διαστημικής εποχής».

Επίσης, μιλάνε για το «ηλεκτρόμετρο» που εφευρέθηκε από τον Λ. Ρον Χάμπαντ, το οποίο θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ως όργανο της Θείας Λειτουργίας της σύγχρονης εποχής που χαρακτηρίζεται από την ηλεκτρονική. Πρόκειται για μια ηλεκτρονική συσκευή μέτρησης που δείχνει αντικειμενικά την πνευματική οδύνη και τον επακόλουθο βαθμό απελευθέρωσης που επιτυγχάνεται από έναν πρηκλήαρ σε μια συνεδρία ώντιτινγκ.

3. Η Θεία Λειτουργία που δίνεται στις Εκκλησίες της Σαηεντολογίας δεν είναι πολύ διαφορετική από τις Θείες Λειτουργίες των διαφόρων προτεσταντικών δογμάτων που δραστηριοποιούνται στην Αμερική. Οι Σαηεντολόγοι δείχνουν την μοναδικότητά τους, όχι τόσο όσον αφορά τη

μορφή όσο τα νοήματα. Το κήρυγμα της Σαηεντολογίας, το οποίο αποτελεί τον πυρήνα της λειτουργίας, δεν επιβάλλει δόγμα ούτε απειλούν κυρώσεις που μοιάζουν με κόλαση είναι ένα είδος λογικής παρουσίασης. Αντικαθιστά το δόγμα με τα αξιώματα του Λ. Ρον Χάμπαρντ, και η μόνη «απειλή» είναι η «κόλαση στη ζωή» που προκαλείται από την αποτυχία να εφαρμόσει κανείς τις αρχές της Σαηεντολογίας. Η Θεία Λειτουργία της Σαηεντολογίας περιλαμβάνει επίσης μια προσευχή-παράκληση, που κατά τρόπο επίσημο απευθύνεται σε έναν προορισμό που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, προορισμό ο οποίος θεωρείται ότι είναι σε θέση να ικανοποιήσει τα αιτήματα. Αυτή η ενέργεια, που συστήνεται στη Σαηεντολογία από τα εγχειρίδια Θείας Λειτουργίας, καλεί τον δημιουργό του σύμπαντος 1) για να καταστήσει ικανούς όλους τους ανθρώπους να κατανοήσουν την πνευματική τους φύση και να γνωρίσουν τον δημιουργό του σύμπαντος, με σκοπό να πλησιάσουν την «πλήρη ελευθερία» (αυτή η προσευχή ονομάζεται «Μια Προσευχή για την Πλήρη Ελευθερία»), 2) να διατηρεί τα ανθρώπινα δικαιώματα έτσι ώστε όλοι να μπορούν να πιστεύουν και να λατρεύουν ελεύθερα και να είναι απελευθερωμένοι από τον πόλεμο, τη φτώχεια και την ανέχεια. Η προσευχή τελειώνει με ένα «αμήν», όπου ο Θεός αναφέρεται ρητά: «Είθε ο Θεός να το επιτρέψει».

4. Ούτε ο γάμος ούτε η κηδεία, που εμφανίζονται με διάφορες μορφές στις Θείες Λειτουργίες της Σαηεντολογίας, προέρχονται από τη θεωρητική ανάγκη του θήταν. Μόνο στην ιεροτελεστία ονοματοδοσίας του νεογέννητου, η οποία έχει την ίδια θέση με το βάπτισμα στη χριστιανική θρησκεία, μπορεί να βρει κανείς στις γραφές της Σαηεντολογίας ότι η τελετή της έχει άμεση σχέση με το θήταν.

Η δικαιολόγηση που αναφέρεται στις γραφές για την ιεροτελεστία είναι η εξής: «Ο βασικός σκοπός της Τελετής Ονοματοδοσίας είναι να βοηθήσουμε τον θήταν να προσανατολιστεί. Έχει πρόσφατα αναλάβει το νέο του σώμα. Γνωρίζει ότι είναι δικό του και ότι αυτός το λειτουργεί. Παρ' όλα αυτά, ποτέ δεν του έχει πει κανείς ποια είναι η ταυτότητα του σώματός του. Ξέρει ότι υπάρχουν τριγύρω αρκετά σώματα ενηλίκων, αλλά δεν του έχουν πει ότι υπάρχουν συγκεκριμένα που θα φροντίζουν το σώμα του μέχρι να αναπτυχθεί στο σημείο να μπορεί να το χειριστεί πλήρως». Με άλλα λόγια, είναι η τελετή για την παρουσίαση στον θήταν του σώματός του, των γονέων του, των αναδόχων του και της θρησκευτικής συνάθροισης.

5. Η Σαηεντολογία, σε ευθυγράμμιση με τη θρησκευτική της φύση, έχει υιοθετήσει χαρακτηριστικά σημάδια, όπως ο Σταυρός της Σαηεντολογίας που φορούν οι λειτουργοί της Εκκλησίας και που εμφανίζεται στις Εκκλησίες, πράγματα που αμέσως μεταδίδουν το μήνυμα ότι έχει να κάνει κανείς με μια θρησκεία.

IV. Τελικές Σκέψεις

Η παρούσα αναφορά έχει ως στόχο την απάντηση στην ερώτηση αν, από ιστορικο-θρησκευτική επιστημονική άποψη, η Σαηεντολογία θα έπρεπε να θεωρείται θρησκεία υπό όλες τις

συνθήκες. Δεν ασχολήθηκε με κάποια έλλειψη του «θεικού» και της «εσχατολογίας», ούτε με την παρουσία μιας κωδικοποιημένης ηθικής και μιας μεταρρύθμισης της πολιτικής. Κι αυτό γιατί ούτε η έλλειψη ούτε η παρουσία αυτών των χαρακτηριστικών χρησιμεύουν στην επιστημονική κρίση.

Για τη δημιουργία μιας επιστήμης των θρησκειών, ο Ε.Μπ. Τέιλορ εξαίρεσε από τον ορισμό της θρησκείας «την πίστη σε μια υπέρτατη θεότητα ή τη κρίση μετά τον θάνατο». Σχετικά με αυτό, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι στην περίπτωση της Σαηεντολογίας δεν υπάρχουν υποτιμητικές παραλείψεις, αλλά παραλείψεις που διαπαιδαγωγούν μια θρησκευτική δομή, η οποία στην πραγματικότητα υπερβαίνει και τη θεολογία και τη χριστιανική εσχατολογία.

Για να το επεξηγήσω αυτό, θα σας δώσω το παράδειγμα μιας συγκεκριμένης απόκλισης από την παραδοσιακή εσχατολογία: Με την έννοια του θήταν ως αθάνατου όντος, που είναι εντελώς έξω από τα όρια μιας ιστορικής περιόδου ή μιας ζωής, η εσχατολογική συζήτηση για «το τέλος» δεν έχει νόημα.

Ως συμπέρασμα, αυτό που κάνει τη Σαηεντολογία να αναγνωρίζεται ως θρησκεία είναι πρώτα η ομοιότητά της με άλλες θρησκείες (πράγμα που έχει ήδη αποδειχτεί στην παρούσα αναφορά). Επιπλέον, και ιδιαίτερα υπό το φως της διάκρισης που κάνει ο κόσμος της Δύσης ανάμεσα στο «λαϊκό» και το «θρησκευτικό», καθετί που λέγεται ή γίνεται στη Σαηεντολογία μπορεί και πρέπει να έχει νόημα για την κουλτούρα μας μόνο αν κατανοηθεί ως θρησκεία.

Γι' αυτό, η παρούσα αναφορά δίνει απαντήσεις σε οποιαδήποτε πιθανή δικαστική ερώτηση με το να δηλώνει κατηγορηματικά ότι η Σαηεντολογία είναι μια θρησκεία: για το θεωρητικό της περιεχόμενο με το στοιχείο της σωτηρίας· για το τελετουργικό της που είναι μοναδικό, για την προσηλυτιστική παρόρμηση που έχει προφητική χροιά και για την εκκλησιαστική οργάνωση που, μεταξύ άλλων, καθορίζει τη δική της σχέση με την οργάνωση των κρατών στα οποία είναι ευπρόσδεκτη από τους πολίτες.

DARIO SABBATUCCI

12 Δεκεμβρίου 1983